

ریاضی یازدهم

(علوم تجربی)

پیام ابراهیمی فخار
حمیدرضا بیات
سعید بیاتی

پیشگفتار

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد

بسیار خرسندیم که کتاب ریاضی یازدهم را در اختیار دانش‌آموزان عزیز و دبیران گرامی قرار می‌دهیم. این کتاب در اصل برای دانش‌آموزان «مدارس استعداد‌های درخشان» تألیف شده است؛ اما استفاده از آن‌ها، به دانش‌آموزان ممتاز سایر مدارس کشور و داوطلبان شرکت در مسابقات نیز توصیه می‌شود.

از ویژگی‌های این کتاب می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- آموزش پیشرفته کتاب درسی با مثال‌های متنوع؛
- تمرین‌های تفکیک شده براساس درس‌های هر فصل به همراه پاسخ‌نامه تشریحی؛
- پرسش چهارگزینه‌ای برای هر فصل به همراه پاسخ‌نامه تشریحی؛
- طبقه‌بندی تمرین‌ها و پرسش‌های چهارگزینه‌ای به کمی دشوار (★)، دشوار (★) و دارای نکته کلیدی (✉)؛

امیدواریم این کتاب مورد توجه دانش‌آموزان عزیز، دبیران گرامی و خانواده‌ها قرار گیرد و در ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان مؤثر واقع شود.

در پایان لازم می‌دانیم از مؤلفان محترم کتاب آقایان: پیام ابراهیمی فخار، حمیدرضا بیات و سعید بیاتی که این کتاب را زیر نظر آقای مهندس هادی عزیززاده تألیف کرده‌اند، تشکر کنیم.

هم‌چنین از خانم‌ها خداوردی و آهنگر که زحمت حروفچینی و صفحه‌آرایی و خانم سربندی که زحمت ترسیم شکل‌ها را برعهده داشته‌اند، سپاسگزاریم.

انتشارات مبتکران

صفحه	عنوان
۵	فصل اول: هندسه تحلیلی و جبر
۱۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل اول
۱۸	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل اول
۳۱	فصل دوم: هندسه
۴۰	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل دوم
۴۹	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل دوم
۶۵	فصل سوم: تابع
۷۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل سوم
۷۹	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل سوم
۸۷	فصل چهارم: مثلثات
۹۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل چهارم
۹۸	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل چهارم
۱۰۷	فصل پنجم: توابع نمایی و لگاریتمی
۱۱۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۱۹	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۲۹	فصل ششم: حد و پیوستگی
۱۳۴	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۳۹	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۴۷	فصل هفتم: آمار و احتمال
۱۵۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۵۹	پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
	پرسش‌ها و پاسخ‌های آزمون سراسری رشته‌های ریاضی و تجربی
۱۶۷	داخل و خارج از کشور سال ۹۶
۱۶۸	پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۶
۱۷۰	پاسخ پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۶
۱۷۳	داخل و خارج از کشور سال ۹۷
۱۷۴	پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۷
۱۷۶	پاسخ پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۷
۱۷۹	داخل و خارج از کشور سال ۹۸
۱۸۰	پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۸
۱۸۳	پاسخ پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۸
۱۸۷	داخل و خارج از کشور سال ۹۹
۱۸۸	پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۹
۱۹۱	پاسخ پرسش‌های آزمون سراسری سال ۹۹

فصل اول

هندسه تحلیلی و جبر

معادله خط

$y = mx + h \rightarrow$ عرض از مبدأ $= h$ و شیب خط $= m$

$ax + by + c = 0 \rightarrow$ عرض از مبدأ $= -\frac{c}{b}$ و شیب خط $= -\frac{a}{b}$

مثلاً شیب خط $2x + 3y + 5 = 0$ برابر $m = -\frac{2}{3}$ است.

تعیین معادله خط

$$y - y_1 = m(x - x_1)$$

الف) خطی که از دو نقطه $A(x_1, y_1)$ با شیب m می‌گذرد:

$$y - y_1 = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}(x - x_1)$$

ب) خطی که از دو نقطه $A(x_1, y_1)$ و $B(x_2, y_2)$ می‌گذرد:

مثلاً خط گذرنده از دو نقطه $A(3, -1)$ و $B(-2, 4)$ به صورت زیر است:

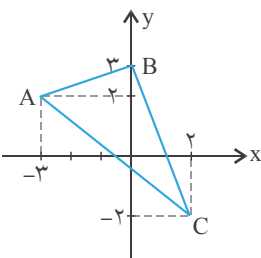
$$m = \frac{4 - (-1)}{-2 - 3} = \frac{5}{-5} = -1$$

$$y - 4 = -1(x + 2) \Rightarrow y = -x + 2$$

نکته:

- اگر شیب دو خط با هم برابر باشد دو خط موازی‌اند.
- اگر دو خط غیرموازی با محورهای مختصات در صورتی که شیب‌هایشان عکس و قرینه یکدیگر باشد بر هم عمودند. به بیان دیگر دو خط با شیب‌های m و m' در صورتی بر هم عمودند که: $mm' = -1$

مثال در شکل مقابل معادله ارتفاع BH را بنویسید.

پاسخ

$$\text{شیب خط } AC = m_{AC} = \frac{-2 - 2}{2 - (-3)} = \frac{-4}{5}$$

$$m_{BH} = \frac{5}{4}$$

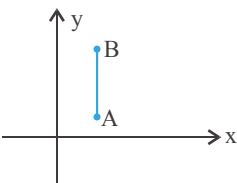
چون ارتفاع BH بر خط AC عمود است پس شیب BH عکس و قرینه شیب AC است. یعنی:

$$y - 3 = \frac{5}{4}(x - 0) \Rightarrow y = \frac{5}{4}x + 3$$

پس معادله ارتفاع BH عبارتست از:

فاصله دو نقطه

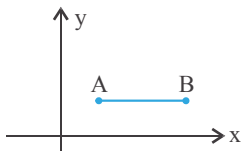
الف) اگر A و B دو نقطه هم‌طول در صفحه باشند داریم:

$$AB = |y_B - y_A|$$

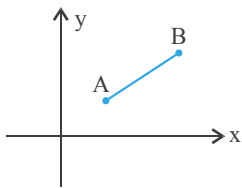

ب) اگر A و B دو نقطه هم‌عرض در صفحه باشند داریم:

$$AB = |x_B - x_A|$$

ج) فاصله دو نقطه $A(x_1, y_1)$ و $B(x_2, y_2)$ برابر است با:

$$AB = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

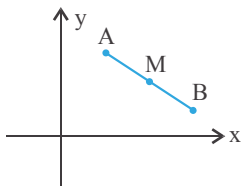
مثال مساحت دایره‌ای که نقاط $A(-3, 5)$ و $B(2, 1)$ دو سر قطری از آن باشند کدام است؟

پاسخ

$$AB = \sqrt{(-3-2)^2 + (5-1)^2} = \sqrt{41} = 2R \Rightarrow R = \frac{\sqrt{41}}{2}$$

$$\Rightarrow S = \pi R^2 = \pi \left(\frac{\sqrt{41}}{2}\right)^2 = \frac{41\pi}{4}$$

مختصات نقطه وسط پاره‌خط

$$M\left(\frac{x_A + x_B}{2}, \frac{y_A + y_B}{2}\right)$$

نکته: قرینه نقطه A نسبت به نقطه B نقطه‌ای است مانند C که مختصاتش عبارت است از:

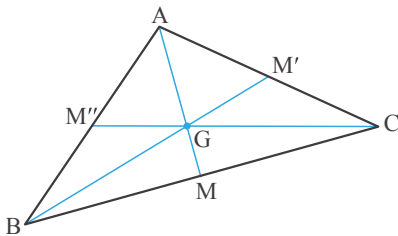

$$C(2x_B - x_A, 2y_B - y_A)$$

مثلاً قرینه نقطه $A(-2, 3)$ نسبت به نقطه $B(3, -5)$ عبارت است از:

$$C(2(3) - (-2), 2(-5) - 3) = C(8, -13)$$

مختصات مرکز ثقل مثلث

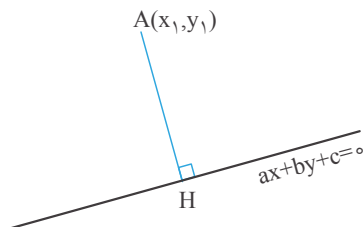

$$G\left(\frac{x_A + x_B + x_C}{3}, \frac{y_A + y_B + y_C}{3}\right)$$

توجه: مرکز ثقل مثلث محل برخورد میانه‌ها است.

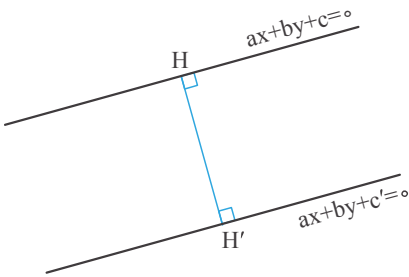
فاصله نقطه از خط

$$AH = \frac{|ax_1 + by_1 + c|}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

فاصله بین دو خط موازی

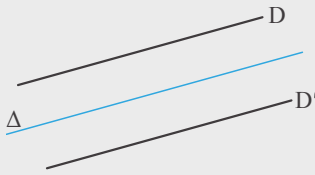

$$d = HH' = \frac{|C - C'|}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

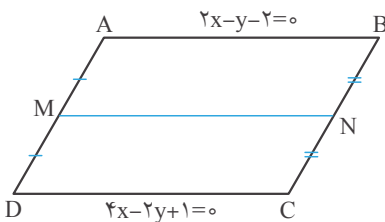
نکته: معادله خطی که با دو خط $D: ax + by + c = 0$ و $D': ax + by + c' = 0$ موازی باشد و از آنها به فاصله

برابر باشد به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$\Delta: ax + by + \frac{c + c'}{2} = 0$$

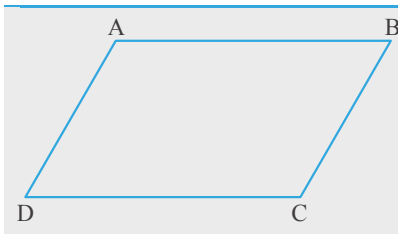

مثال در شکل مقابل معادله خط MN کدام است؟

پاسخ

$$\begin{aligned} 4x - 2y - 4 = 0 \\ 4x - 2y + 1 = 0 \end{aligned} \Rightarrow \Delta: 4x - 2y + \frac{-4 + 1}{2} = 0 \Rightarrow 4x - 2y - \frac{3}{2} = 0$$

نکته: در متوازی‌الاضلاع ABCD داریم:

$$\begin{cases} x_A + x_C = x_D + x_B \\ y_A + y_C = y_D + y_B \end{cases}$$

مثال هرگاه نقاط $A(0, -2)$ و $B(1, 3)$ و $C(2, 1)$ رئوس متوازی‌الاضلاع ABCD باشند، طول قطر BD کدام است؟

پاسخ

$$\begin{cases} x_A + x_C = x_B + x_D \\ y_A + y_C = y_B + y_D \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 0 + 2 = 1 + x_D \Rightarrow x_D = 1 \\ -2 + 1 = 3 + y_D \Rightarrow y_D = -4 \end{cases} \Rightarrow D(1, -4)$$

پس طول قطر BD برابر است با:

$$BD = |-4 - 3| = 7$$

حل معادله به روش تغییر متغیر

بسیاری از معادلات را می‌توان با یک تغییر متغیر به معادله درجه دوم تبدیل کرد و سپس جواب‌های معادله را به دست آورد.

مثال معادله‌های زیر را حل کنید.

الف) $2x^4 + 3x^2 - 5 = 0$

ب) $(x^2 - 2x)^2 - x^2 + 2x - 2 = 0$

پاسخ الف)

$$2x^4 + 3x^2 - 5 = 0 \xrightarrow{x^2=u} 2u^2 + 3u - 5 = 0 \Rightarrow u=1, u=-\frac{5}{2} \Rightarrow \begin{cases} u=1 \Rightarrow x^2=1 \Rightarrow x=\pm 1 \\ u=-\frac{5}{2} \Rightarrow x^2=-\frac{5}{2} \text{ غیر ممکن} \end{cases}$$

پس معادله ۲ ریشه دارد.

ب) $(x^2 - 2x)^2 - x^2 + 2x - 2 = 0 \Rightarrow (x^2 - 2x)^2 - (x^2 - 2x) - 2 = 0 \xrightarrow{x^2 - 2x = u} u^2 - u - 2 = 0 \Rightarrow u = -1, u = 2$

$$\Rightarrow \begin{cases} u = -1 \Rightarrow x^2 - 2x = -1 \Rightarrow x^2 - 2x + 1 = 0 \Rightarrow (x-1)^2 = 0 \Rightarrow x = 1 \\ u = 2 \Rightarrow x^2 - 2x = 2 \Rightarrow x^2 - 2x - 2 = 0 \Rightarrow x = \frac{2 \pm \sqrt{12}}{2} = 1 \pm \sqrt{3} \end{cases}$$

پس معادله ۳ ریشه دارد.

روابط بین ریشه‌های معادله درجه دوم

اگر α و β ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ باشند داریم:

$$\alpha + \beta = S = -\frac{b}{a}$$

$$\alpha \cdot \beta = P = \frac{c}{a}$$

$$|\alpha - \beta| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|}$$

مثلاً در معادله $2x^2 + 5x - 1 = 0$ مجموع و حاصلضرب ریشه‌ها برابر است با:

$$S = -\frac{b}{a} = -\frac{5}{2}, \quad P = \frac{c}{a} = -\frac{1}{2}$$

نکته: با توجه به S و P روابط زیر را بین ریشه‌های معادله درجه دوم می‌توان به دست آورد:

الف) $\alpha^2 + \beta^2 = S^2 - 2P \longrightarrow$ (مجموع مجذورات ریشه‌ها)

ب) $\alpha^3 + \beta^3 = S^3 - 3PS \longrightarrow$ (مجموع مکعبات ریشه‌ها)

ج) $\sqrt{\alpha} + \sqrt{\beta} = \sqrt{S + 2\sqrt{P}} \longrightarrow$ (مجموع جذر ریشه‌ها)

د) $|\sqrt{\alpha} - \sqrt{\beta}| = \sqrt{S - 2\sqrt{P}} \longrightarrow$ (قدرمطلق تفاضل جذر ریشه‌ها)

مثال اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - 5x + 1 = 0$ باشند مقدار عبارت $\frac{1}{\alpha^3} + \frac{1}{\beta^3}$ را بیابید.

$$\frac{1}{\alpha^3} + \frac{1}{\beta^3} = \frac{\beta^3 + \alpha^3}{\alpha^3 \beta^3} = \frac{S^3 - 3PS}{P^3} \xrightarrow{S=5, P=1} \frac{5^3 - 3(1)(5)}{(1)^3} = 125 - 15 = 110$$

پاسخ

مثال اگر α و β ریشه‌های معادله $2x^2 - 3x - 1 = 0$ باشند مقدار عبارت $(2\alpha^3 - \alpha)(2\beta^3 - \beta)$ را بیابید.

پاسخ چون α و β ریشه‌های معادله‌اند پس در معادله صدق می‌کنند یعنی:

$$2\alpha^2 - 3\alpha - 1 = 0 \Rightarrow 2\alpha^2 - 1 = 3\alpha \Rightarrow 2\alpha^3 - \alpha = 3\alpha^2$$

$$\begin{aligned} 2\beta^2 - 2\beta - 1 = 0 &\Rightarrow 2\beta^2 - 1 = 2\beta \Rightarrow 2\beta^3 - \beta = 2\beta^2 \\ \Rightarrow (2\alpha^3 - \alpha)(2\beta^3 - \beta) &= 3\alpha^2 \cdot 2\beta^2 = 6(\alpha \cdot \beta)^2 = 6P^2 = 6\left(-\frac{1}{2}\right)^2 = \frac{9}{2} \end{aligned}$$

تشکیل معادله درجه دوم

اگر α و β ریشه‌های معادله درجه دومی باشند در این صورت با تشکیل S و P معادله درجه دوم را به صورت زیر می‌نویسیم:

$$x^2 - Sx + P = 0$$

مثال معادله درجه دومی با ضرایب گویا بنویسید که یکی از ریشه‌هایش $5 - \sqrt{3}$ باشد.

پاسخ اگر یکی از ریشه‌های معادله درجه دوم با ضرایب گویا $5 - \sqrt{3}$ باشد حتماً ریشه دیگر $5 + \sqrt{3}$ است پس:

$$\begin{aligned} \alpha &= 5 - \sqrt{3} \\ \beta &= 5 + \sqrt{3} \end{aligned} \Rightarrow \begin{cases} S = 10 \\ P = 25 - 3 = 22 \end{cases} \Rightarrow x^2 - 10x + 22 = 0$$

مثال معادله درجه دومی بنویسید که ریشه‌هایش مجذور ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 - 3x + 1 = 0$ باشد.

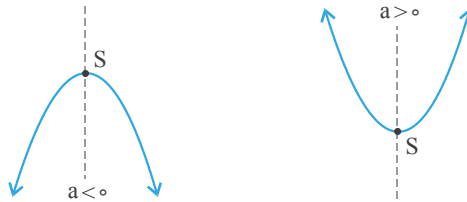
پاسخ اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - 3x + 1 = 0$ باشد و α' و β' ریشه‌های معادله خواسته شده در این صورت داریم:

$$\begin{aligned} \alpha' &= \alpha^2 \\ \beta' &= \beta^2 \end{aligned} \Rightarrow \begin{cases} S' = \alpha' + \beta' = \alpha^2 + \beta^2 = S^2 - 2P = 9 - 2 = 7 \\ P' = \alpha' \cdot \beta' = \alpha^2 \cdot \beta^2 = (\alpha \cdot \beta)^2 = P^2 = 1 \end{cases}$$

با توجه به اینکه $S' = 7$ و $P' = 1$ معادله جدید به صورت $x^2 - 7x + 1 = 0$ است.

ماکزیمم و می‌نیمم سهمی

- نمودار تابع درجه دوم $y = ax^2 + bx + c$ یک سهمی است که به یکی از دو صورت زیر است:

- مختصات رأس سهمی به صورت $S\left(-\frac{b}{2a}, \frac{-\Delta}{4a}\right)$ است.

- خط $x = -\frac{b}{2a}$ محور تقارن سهمی است.

- در حالت $a < 0$ نقطه S نقطه ماکزیمم سهمی و در حالت $a > 0$ نقطه S نقطه مینیمم سهمی است.

مثال کمترین مقدار سهمی به معادله $y = mx^2 + 4x + m$ برابر -3 است، m کدام است؟

پاسخ

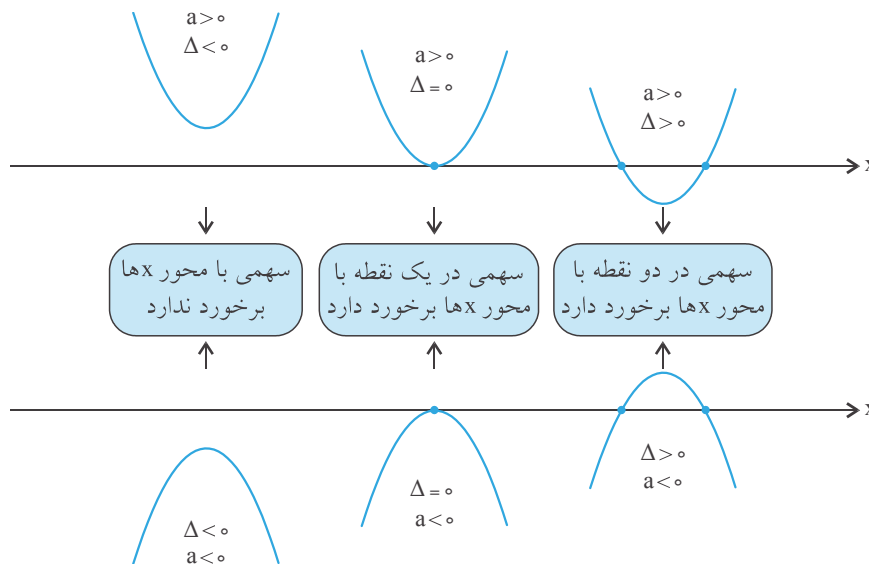
$$\frac{-\Delta}{4a} = -3 \Rightarrow -\frac{16 - 4m^2}{4m} = -3 \Rightarrow 16 - 4m^2 = 12m \Rightarrow 4m^2 + 12m - 16 = 0 \Rightarrow m^2 + 3m - 4 = 0$$

$$\Rightarrow (m-1)(m+4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{ق ق } m = 1 \\ \text{غ ق } m = -4 \end{cases}$$

صفرهای تابع درجه ۲

- نقاط تلاقی نمودار تابع درجه ۲ با محور x ها را صفرهای تابع درجه ۲ می‌گویند. چون در این نقاط مقدار تابع برابر صفر می‌شود.

- با توجه به علامت Δ می‌توان تعداد صفرهای تابع درجه ۲ را تعیین کرد به صورت زیر:

نکته: با توجه به نمودار تابع درجه دوم $y = ax^2 + bx + c$ داریم:
 الف) علامت a را با توجه به باز شدن جهت دهانه سهمی (ماکزیمم و یا مینیمم داشتن) می توان تعیین کرد.
 ب) علامت b را با توجه به علامت طول رأس سهمی یعنی $x = -\frac{b}{2a}$ می توان تعیین کرد.
 ج) علامت c را با توجه به محل برخورد سهمی با محور عرضها می توان تعیین کرد چون $f(0) = c$ است.

تعیین معادله سهمی به کمک نمودار

اگر سهمی محور x ها را در ۲ نقطه x_1 و x_2 قطع کرده باشد معادله سهمی عبارت است از:

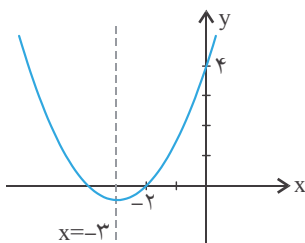
$$f(x) = a(x - x_1)(x - x_2)$$

و اگر سهمی محور x ها را در یک نقطه به طول x_1 قطع کرده باشد معادله سهمی عبارت است از:

$$f(x) = a(x - x_1)^2$$

در هر دو حالت بالا برای تعیین پارامتر a باید مختصات یک نقطه از سهمی را داشته باشیم که با صدق دادن مختصات آن نقطه در معادله سهمی به راحتی a را می یابیم.

مثال معادله سهمی شکل مقابل را بنویسید.

پاسخ چون $x = -3$ محور تقارن است پس نقطه دیگر برخورد سهمی با محور x ها $x = -4$ است. یعنی صفرهای تابع -2 و -4 هستند و معادله سهمی را به صورت زیر می نویسیم:

$$f(x) = a(x + 2)(x + 4)$$

$$4 = a(0 + 2)(0 + 4) \Rightarrow 4 = 8a \Rightarrow a = \frac{1}{2}$$

چون سهمی از نقطه $(0, 4)$ گذشته پس:

$$f(x) = \frac{1}{2}(x + 2)(x + 4) \Rightarrow f(x) = \frac{1}{2}x^2 + 3x + 4$$

در نتیجه معادله سهمی به صورت مقابل است:

علامت صف‌های تابع درجه ۲ (علامت ریشه‌های معادله درجه دوم)

علامت صف‌های تابع درجه ۲ در واقع همان علامت ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ است که به صورت زیر می‌توانیم تعیین کنیم:

الف) اگر $\frac{c}{a} < 0$ آنگاه معادله ۲ ریشه مختلف‌العلامت دارد. (در این حالت Δ همواره مثبت است)

ب) اگر $\frac{c}{a} > 0$ و $\Delta > 0$ ، آنگاه معادله ۲ ریشه هم‌علامت دارد که:

* اگر $-\frac{b}{a} > 0$ و $\Delta > 0$ باشد، معادله ۲ ریشه مثبت دارد.

* اگر $-\frac{b}{a} < 0$ و $\Delta > 0$ باشد، معادله ۲ ریشه منفی دارد.

مثال اگر تابع $y = 2x^2 + 4x + m - 2$ دو صفر با علامت منفی داشته باشد حدود m کدام است؟

پاسخ

$$\Delta > 0 \Rightarrow 16 - 8(m - 2) > 0 \Rightarrow 16 - 8m + 16 > 0 \Rightarrow 8m < 32 \Rightarrow m < 4 \quad (1)$$

$$\frac{c}{a} > 0 \Rightarrow \frac{m - 2}{2} > 0 \Rightarrow m - 2 > 0 \Rightarrow m > 2 \quad (2)$$

$$-\frac{b}{a} < 0 \Rightarrow \frac{-4}{2} < 0 \Rightarrow \text{همواره برقرار است} \quad (3)$$

$$\frac{(1) \cap (2) \cap (3)}{\rightarrow} 2 < m < 4$$

معادلات گویا

برای حل یک معادله گویا پس از تجزیه کردن مخرج‌های کسرها می‌توان دو طرف تساوی را در (ک.م.م) مخرج‌ها ضرب کرد تا معادله از شکل کسری خارج شود و سپس معادله به دست آمده را حل کرد. جواب‌های به دست آمده نباید مخرج کسرها را صفر کنند و نیز این جواب‌ها باید در معادله اولیه صدق کنند.

مثال معادله $\frac{x}{x^2 - 1} - \frac{2}{x + 1} = \frac{x - 2}{x^2 - x}$ را حل کنید.

پاسخ

$$\frac{x}{(x - 1)(x + 1)} - \frac{2}{x + 1} = \frac{x - 2}{x(x - 1)}$$

طرفین معادله را در $x(x - 1)(x + 1)$ ضرب می‌کنیم و داریم:

$$x^2 - 2(x)(x - 1) = (x + 1)(x - 2) \Rightarrow x^2 - 2x^2 + 2x = x^2 - x - 2$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 3x - 2 = 0 \Rightarrow x_1, x_2 = \frac{3 \pm \sqrt{9 + 16}}{4} = \frac{3 \pm 5}{4} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 2 \\ x_2 = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

معادلات رادیکالی

برای حل یک معادله رادیکالی باید رادیکال را حذف کنیم و این کار را می‌توان با به توان رساندن و نیز با تغییر متغیر مناسب انجام داد. توجه داشته باشیم جواب‌های به دست آمده باید در معادله اولیه صدق کنند.

مثال معادله $(\sqrt{3x + 1} - \sqrt{x})^2 - 2(\sqrt{3x + 1} - \sqrt{x}) + 1 = 0$ را حل کنید.

پاسخ

$$\sqrt{3x + 1} - \sqrt{x} = u \Rightarrow u^2 - 2u + 1 = 0 \Rightarrow (u - 1)^2 = 0 \Rightarrow u = 1$$

$$\Rightarrow \sqrt{3x + 1} - \sqrt{x} = 1 \Rightarrow \sqrt{3x + 1} = \sqrt{x} + 1 \Rightarrow 3x + 1 = (\sqrt{x} + 1)^2$$

$$\Rightarrow 3x + 1 = x + 1 + 2\sqrt{x} \Rightarrow 2x = 2\sqrt{x} \Rightarrow 4x^2 = 4x \Rightarrow 4x^2 - 4x = 0 \Rightarrow 4x(x - 1) = 0 \Rightarrow x = 0, x = 1$$

هر دو جواب به دست آمده در معادله اولیه صدق می‌کنند پس قابل قبول هستند.

پرسش‌های گزینهای

فصل اول: هندسه تحلیلی و جبر

درس اول: هندسه تحلیلی

۱. قرینه خط $x - 2y = 4$ نسبت به نقطه $(2, m)$ خط $x - 2y + 6 = 0$ است. مقدار m کدام است؟

- ۱ (۱) $\frac{3}{2}$ (۲) ۲ (۳) $\frac{5}{2}$ (۴)

(سراسری - ۹۰)

۲. به ازای کدام مقدار m ، سه نقطه $(1, -2)$ ، $(2, 3)$ و $(4, m)$ بر روی یک خط راست قرار دارند؟

- ۱۰ (۱) ۱۱ (۲) ۱۲ (۳) ۱۳ (۴)

۳. اگر خطوط $x + y = 0$ و $ax + 2y - 1 = 0$ و $3x - 2y = -5$ از یک نقطه بگذرند، مقدار a کدام است؟

- ۳ (۱) ۳ (۲) -۲ (۳) ۲ (۴)

۴. نقطه‌های $A(-2, -1)$ ، $B(2, 2)$ و $C(m, 1)$ در دستگاه مختصات قرار گرفته‌اند. مقدار m چه قدر باشد تا مقدار $AC + CB$ حداقل باشد؟

- $\frac{5}{3}$ (۱) $\frac{3}{4}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) $\frac{4}{3}$ (۴)

۵. نقطه‌ای با کدام طول بر روی محور x ها انتخاب شود، به طوری که فواصل فواصل آن از دو نقطه $A(1, 5)$ و $B(7, 2)$ بیش‌ترین مقدار را داشته باشد؟

(سراسری - ۹۳)

- ۸ (۱) ۹ (۲) ۱۰ (۳) ۱۱ (۴)

(سنجش - ۸۲)

۶. نقطه تلاقی ارتفاعات مثلث با سه رأس $(0, 3)$ ، $(3, 0)$ و $(4, 3)$ کدام است؟

- (۱, 2) (۱) (3, 1) (۲) (3, 2) (۳) (2, 3) (۴)

۷. نقاط $A(2, 2)$ ، $B(1, 0)$ و $C(5, 0)$ رأس‌های یک مثلث هستند. اگر عمودمنصف ضلع بزرگ این مثلث امتداد ضلع کوچک آن را در نقطه M قطع کند، آن‌گاه فاصله نقطه M از مبدأ مختصات کدام است؟

- ۵ (۱) ۴ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴)

۸. نقاط $A(2, 3)$ ، $B(a - 2, 0)$ و $C(a + 3, -1)$ رئوس یک مثلث هستند. اگر $N(\frac{5}{3}, \frac{2}{3})$ مرکز ثقل این مثلث باشد، a کدام است؟

- ۱ (۱) ۲ (۲) -۱ (۳) -۲ (۴)

۹. نقطه $A(6, 1)$ یک رأس متوازی‌الاضلاع و معادلات دو ضلع آن $2y - 3x = 12$ و $3y + x = 7$ است. مختصات محل تلاقی دو قطر آن کدام است؟

(سنجش - ۹۱)

- (۲, ۳) (۱) (۲, ۲) (۲) (۳, ۲) (۳) (۳, ۳) (۴)

(سراسری - ۸۲)

۱۰. طول شعاع دایره‌ای که از سه نقطه $A(-1, 0)$ ، $B(3, 0)$ و $C(0, 3)$ می‌گذرد، کدام است؟

- $\sqrt{3}$ (۱) ۲ (۲) $\sqrt{5}$ (۳) ۳ (۴)

۱۱. نقاط $A(1, 0)$ ، $B(3a + 2, 2b - 4)$ ، $C(4a, -4)$ و $D(b - 5, 2a - 4)$ به ترتیب رئوس یک متوازی‌الاضلاع هستند. محل برخورد قطرهای متوازی‌الاضلاع کدام است؟

- (۱) $(-\frac{3}{2}, -2)$ (۲) $(-\frac{1}{2}, -1)$ (۳) $(-\frac{5}{2}, -3)$ (۴) $(-\frac{7}{2}, -4)$

۱۲. اگر $A(-4, 5)$ و $B(5, -1)$ باشد، معادله یکی از خطهایی که از نقطه $C(3, 4)$ و نقطه‌هایی که پاره خط AB را به ۳ قسمت مساوی تقسیم می‌کنند، می‌گذرد کدام است؟

$$(1) \quad 3x - 2y - 1 = 0 \quad (2) \quad 5x + 2y - 23 = 0 \quad (3) \quad x - 4y + 13 = 0 \quad (4) \quad 4x - 5y + 8 = 0$$

۱۳. فاصله مبدأ مختصات از خط به معادله $2y + m = mx + 4$ برابر ۲ واحد است. این خط محور x ها را با کدام طول قطع می‌کند؟

(سنجش-۱۶)

$$(1) \quad \frac{3}{2} \quad (2) \quad \frac{5}{2} \quad (3) \quad 2 \quad (4) \quad 3$$

(سنجش-۱۷)

۱۴. نقاط $A(2, -1)$ ، $B(3, 4)$ و $C(-1, 6)$ سه رأس از مثلثی هستند. طول ارتفاع AH کدام است؟

$$(1) \quad \frac{11}{\sqrt{5}} \quad (2) \quad \frac{11}{\sqrt{3}} \quad (3) \quad \frac{9}{\sqrt{5}} \quad (4) \quad \frac{13}{\sqrt{3}}$$

(سنجش-۱۹)

۱۵. مساحت متوازی‌الاضلاع محدود به خطوط $y = x + 3$ و $x = 4$ و محور y ها و نیمساز ناحیه اول کدام است؟

$$(1) \quad 8 \quad (2) \quad 9 \quad (3) \quad 10 \quad (4) \quad 12$$

۱۶. محیط مستطیلی که یک ضلع آن نیمساز ناحیه دوم و چهارم و مختصات دو رأس آن $A(-2, -3)$ و $B(-4, 4)$ است، کدام است؟

$$(1) \quad 8\sqrt{2} \quad (2) \quad 10\sqrt{2} \quad (3) \quad 12\sqrt{2} \quad (4) \quad 14\sqrt{2}$$

۱۷. دو خط به معادلات $y = 2x$ و $x = 2y$ بر دایره‌هایی به مرکز $M(2\sqrt{5}, b)$ مماس هستند. شعاع کوچک‌ترین دایره کدام است؟

$$(1) \quad 1 \quad (2) \quad \frac{1}{5} \quad (3) \quad 2 \quad (4) \quad \frac{2}{5}$$

(سنجش-۱۸)

۱۸. معادله نیمساز زاویه بین دو خط به معادلات $3x - 4y = 4$ و $12x + 5y = 9$ با شیب منفی کدام است؟

$$(1) \quad x + y = 7 \quad (2) \quad 2x + 7y + 3 = 0 \quad (3) \quad 3x + 11y - 7 = 0 \quad (4) \quad 3x + 11y + 1 = 0$$

۱۹. اگر فاصله دو خط موازی $3x - 6y + 2 = 0$ و $ax + 2y + c = 0$ برابر $\frac{\sqrt{5}}{3}$ باشد، $a - c$ کدام گزینه می‌تواند باشد؟

$$(1) \quad \frac{5}{3} \quad (2) \quad \frac{8}{3} \quad (3) \quad \frac{5}{2} \quad (4) \quad \frac{7}{2}$$

درس دوم: تابع درجه ۲ و معادله درجه دوم

۲۰. عدد $\sqrt{6 + 2\sqrt{5}}$ ریشه کدام یک از معادلات زیر می‌باشد؟

$$(1) \quad x^2 + 2x - 2 = 0 \quad (2) \quad x^2 + 2x - 4 = 0 \quad (3) \quad x^2 - 2x - 2 = 0 \quad (4) \quad x^2 - 2x - 4 = 0$$

۲۱. اگر معادله $x^4 - (m + 2)x^2 + m + 5 = 0$ دارای ۴ ریشه حقیقی متمایز باشد، مجموعه مقادیر m کدام است؟

$$(1) \quad m < -4 \quad (2) \quad m > 4 \quad (3) \quad -4 < m < 4 \quad (4) \quad 4 < m < 9$$

۲۲. در معادله $7x^2 - 6x + 1 = 0$ اگر ریشه‌ها x_1 و x_2 باشند، کدام درست است؟

$$(1) \quad \sqrt{x_1} + \sqrt{x_2} > \sqrt[3]{x_1} + \sqrt[3]{x_2} \quad (2) \quad \sqrt{x_1} + \sqrt{x_2} = \sqrt[3]{x_1} + \sqrt[3]{x_2}$$

$$(3) \quad x_1(1 + x_2) = 1 - x_2 \quad (4) \quad x_1 + x_2 > \sqrt{x_1} + \sqrt{x_2}$$

(سنجش-۹۵)

۲۳. اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - x - m^2 = 0$ و $\alpha^2 + \alpha\beta = 8$ باشند، مقدار $|m|$ کدام است؟

$$(1) \quad 2\sqrt{3} \quad (2) \quad \sqrt{14} \quad (3) \quad 4\sqrt{3} \quad (4) \quad 2\sqrt{14}$$

(سراسری-۸۷)

۲۴. در معادله $3x^2 - 17x + m = 0$ یک ریشه از سه برابر ریشه دیگر ۳ واحد بیش‌تر است. m کدام است؟

$$(1) \quad 9 \quad (2) \quad 10 \quad (3) \quad 12 \quad (4) \quad 15$$

۲۵. در معادله $x^2 - sx + p = 0$ به شرطی که $s < 0$ و $p > 0$ باشد و تفاوت ریشه‌ها ۱ واحد باشد، s برابر با کدام گزینه است؟

$$(1) \quad -\sqrt{4p+1} \quad (2) \quad -4p-1 \quad (3) \quad -\sqrt{4p-1} \quad (4) \quad 1-4p$$

۲۶. معادله $(x+2)(mx^2-2x-3)=0$ ، سه ریشه حقیقی متمایز دارد. اگر حاصل ضرب ریشه‌های این معادله از مجموع ریشه‌های آن ۳ واحد بیش‌تر باشد، آن‌گاه مقدار m کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۲۷. به ازای کدام مجموعه مقادیر a معادله درجه دوم $9x^2 - 15ax + 4a^2 + 1 = 0$ دارای دو ریشه منفی است؟ (سنجش-۹۳)

- (۱) $|a| > \frac{2}{3}$ (۲) $a < -\frac{2}{3}$ (۳) $|a| < \frac{2}{3}$ (۴) $a > \frac{2}{3}$

۲۸. به ازای کدام مقادیر m معادله $x^3 + 3x^2 + (m-6)x - m + 2 = 0$ دارای دو ریشه منفی و یک ریشه مثبت است؟ (سنجش-۹۴)

- (۱) $m > 2$ (۲) $-2 < m < 6$ (۳) $2 < m < 6$ (۴) $1 < m < 2$

۲۹. به ازای کدام مقدار m مجموع مجذورات دو ریشه حقیقی معادله $2x(x-m) = m-2$ برابر ۴ است؟ (سنجش-۱۹)

- (۱) -۶ (۲) -۲ (۳) ۲ (۴) -۳

۳۰. به ازای چند مقدار m مجموع ریشه‌های معادله $mx^2 - (m - \frac{4}{3})x + 3 = 0$ برابر با عکس قرینه حاصل ضرب ریشه‌های معادله است؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) بی‌شمار

۳۱. اگر $x^2 - (1 + \sqrt{3})x + \sqrt{3} = 0$ باشد، حاصل $|\sqrt{x_1} - \sqrt{x_2}| + \sqrt{x_1} + \sqrt{x_2}$ کدام است؟ (x_1 و x_2 ریشه‌های معادله درجه دو هستند)

- (۱) $2\sqrt{3}$ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴) $\sqrt{3}$ (تزاز-۸۱)

۳۲. اگر یکی از جواب‌های معادله درجه دومی با ضرایب گویا، $1 - \sqrt{3}$ باشد، مجموع مکعب دو جواب این معادله کدام است؟

- (۱) ۱۰ (۲) ۴۰ (۳) -۲۰ (۴) -۳۰

۳۳. $(2 - \sqrt{5})^3$ و $(2 + \sqrt{5})^3$ ریشه‌های کدام یک از معادله‌های درجه دوم زیر هستند؟

- (۱) $x^2 - 18\sqrt{5}x - 1 = 0$ (۲) $x^2 - 48x + 1 = 0$ (۳) $x^2 - 76x - 1 = 0$ (۴) $x^2 - 14\sqrt{5}x - 1 = 0$

۳۴. اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - 3x + 1 = 0$ باشند و $\frac{k}{\alpha+2}$ و $\frac{k}{\beta+2}$ ریشه‌های معادله $x^2 - 7x + \frac{m}{3} = 0$ باشند، کدام است $\frac{m}{k}$ ؟

- (۱) $\frac{3}{2}$ (۲) $\frac{1}{2}$ (۳) ۳ (۴) $\frac{5}{3}$

۳۵. اگر α و β ریشه‌های معادله $2x^2 - 3x = 1$ باشند، به ازای کدام مقدار k ریشه‌های معادله $8x^2 - kx - 1 = 0$ ، $\alpha\beta^2$ و $\alpha^2\beta$ هستند؟

- (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴) ۹

۳۶. مقدار تابع $f(x) = x^2 + bx + c$ همواره بزرگ‌تر یا مساوی -۳ است. اگر این تابع دو ریشه حقیقی داشته باشد، فاصله ریشه‌های آن حداکثر چه قدر است؟

- (۱) $2\sqrt{3}$ (۲) $\sqrt{3}$ (۳) $3\sqrt{2}$ (۴) $\sqrt{2}$

۳۷. به ازای کدام مقادیر a نمودار تابع $y = (a-1)x^2 + 3x + a + 1$ در بالای محور x ‌ها قرار دارد؟ (سنجش-۹۳)

- (۱) $1 < a < \frac{\sqrt{13}}{3}$ (۲) $a > \frac{\sqrt{13}}{2}$ (۳) $-\sqrt{\frac{13}{2}} < a < 1$ (۴) $a < -\sqrt{\frac{13}{2}}$

۳۸. خط‌های $x=1$ و $y=-4$ به ترتیب محور تقارن و خط مماس بر نمودار یک تابع درجه دوم هستند. اگر نمودار این تابع محور y ‌ها را با عرض ۵ قطع کند، طول پاره‌خطی که روی محور x ‌ها جدا می‌کند، کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) ۱ (۳) $\frac{4}{3}$ (۴) ۲

۳۹. نمودار تابع درجه دوم $f(x) = ax^2 + 4x + a - 3$ ، از طرف بالا بر محور x ‌ها مماس شده است، طول نقطه تماس کدام است؟

- (۱) -۲ (۲) $-\frac{1}{2}$ (۳) $\frac{1}{2}$ (۴) ۲

۴۰. دو تابع $f(x) = x^2 + 2x + a^2 + 1$ و $g(x) = x^2 - x - 2a^2 - 2$ دارای صفر مشترک x_1 هستند. x_1 کدام است؟ (سنجش-۱۹)

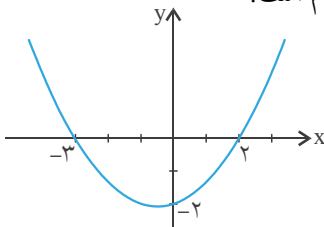
- (۱) -۱ (۲) صفر (۳) ۱ (۴) ۲

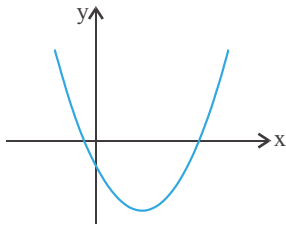
۴۱. اگر یکی از صفرهای تابع $f(x) = x^2 - 3x - 1$ باشد، حاصل $(2x_1 + 1)(x_1 - 2)(x_1 - 3)$ کدام است؟
 ۳ (۱)   ۵ (۲)   ۴ (۳)   ۶ (۴)

۴۲. اگر قدرمطلق تفاضل صفرهای تابع $f(x) = -2x^2 + 4x - 3m$ برابر ۴ باشد، کدام گزینه صحیح است؟
 (۱) بیشترین مقدار تابع ۸ است.   (۲) کمترین مقدار تابع ۸ است.
 (۳) بیشترین مقدار تابع ۴ است.   (۴) کمترین مقدار تابع ۴ است.

۴۳. شکل زیر، نمودار تابع درجه دوم به معادله $y = ax^2 + bx + c$ را نشان می‌دهد. حاصل $a + b + c$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{3}{2}$ (۲) $-\frac{4}{3}$
 (۳) $\frac{3}{2}$ (۴) $\frac{4}{3}$

۴۴. اگر نمودار تابع $f(x) = \sqrt{3}x^2 + \frac{m}{2}x + m^2 - 4$ به شکل زیر باشد، حدود m کدام است؟

- (۱) $0 < m < 2$ (۲) $m > 2$ یا $m < -2$
 (۳) $-2 < m < 0$ (۴) $m > 0$ یا $m < -2$

(سنجش-۹۵)

۴۵. نمودار منحنی $y = (m+2)x^2 - 3x + 4$ از هر چهار ناحیه محورهای مختصات می‌گذرد. مقادیر m کدام است؟

- (۱) $m < -2$ (۲) $-2 < m < -1$ (۳) $m < -\frac{3}{2}$ (۴) $m < -\frac{23}{16}$

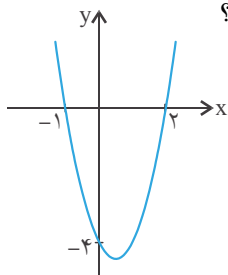
۴۶. به ازای کدام مجموعه مقادیر a ، نمودار تابع $f(x) = (a-3)x^2 + ax - 1$ از ناحیه دوم محورهای مختصات نمی‌گذرد؟

- (۱) $a \leq 2$ (۲) $0 < a \leq 2$ (۳) $2 < a < 3$ (۴) $0 < a < 3$

۴۷. به ازای کدام مجموعه مقادیر a ، نمودار تابع درجه دوم $f(x) = (3a-1)x^2 - (2a+3)x$ فقط از ناحیه سوم محورهای مختصات نمی‌گذرد؟

- (۱) $-\frac{1}{3} < a < \frac{3}{2}$ (۲) $a > \frac{1}{3}$ یا $a < -\frac{3}{2}$ (۳) $a > \frac{3}{2}$ یا $a < -\frac{1}{3}$ (۴) $-\frac{3}{2} < a < \frac{1}{3}$

۴۸. نمودار تابع $y = ax^2 + bx + c$ به صورت زیر است. عبارت $cx^2 + bx + a$ به ازای چه مقادیری از x منفی است؟

- (۱) $-1 < x < \frac{1}{2}$
 (۲) $-1 < x < 2$
 (۳) $x < -1$ یا $x > 2$
 (۴) $x < -1$ یا $x > \frac{1}{2}$

درس سوم: معادلات گویا و معادلات رادیکالی

۴۹. اگر قدرمطلق تفاضل جواب‌های معادله $(\frac{x-2}{x+2} - \frac{x+2}{x-2}) = ax(1 - \frac{x-2}{x+2})$ برابر ۸ باشد، مقدار a کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{2}{5}$ (۴) $\frac{1}{5}$

۵۰. اگر $x=2$ یک جواب معادله $\frac{x-a}{x^2-x-12} - \frac{1}{x^2-9} = \frac{a-6}{2x-6}$ باشد، جواب دیگر آن کدام است؟

- (۱) $\frac{10}{3}$ (۲) $\frac{13}{3}$ (۳) $\frac{11}{2}$ (۴) $\frac{15}{2}$

۵۱. اگر $x=2$ جواب معادله $\frac{2x}{a-x} + \frac{a-x}{a+x} = \frac{a+7x}{a^2-2x}$ باشد، مجموعه مقادیر a چند عضو دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۲. معادله $\frac{x^2+8x+15}{x^3+1} = \frac{x^2-25}{x^2-x+1}$ ، چند جواب حقیقی دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۳. اگر $ab \neq 0$ و $|a| \neq |b|$ ، تعداد جواب‌های متمایز معادله $\frac{x-a}{b} + \frac{x-b}{a} = \frac{b}{x-a} + \frac{a}{x-b}$ ، کدام است؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۴. معادله $2 = \frac{3x^2-1}{x+2} + \frac{2x+4}{3x^2-1}$ ، چند جواب حقیقی متمایز دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۵. مجموعه جواب‌های معادله $\frac{2}{x^2+2x+2} + \frac{3}{x^2+2x+4} = \frac{6}{x^2+2x+3}$ ، چند عضو دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۶. معادله $\sqrt{1+4\sqrt{x}} = \sqrt{x} + 1$ چند ریشه حقیقی دارد؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) صفر

۵۷. معادله $\sqrt{4x+16} - x = 1 + \sqrt{1-x}$ چند جواب حقیقی دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۸. اگر $x=8$ جواب معادله $x+a = \sqrt{10x-x^2}$ باشد، این معادله چند جواب حقیقی متمایز دارد؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۵۹. معادله $\sqrt{2x^2+1} + 2 = \sqrt{x+2}$ چند ریشه حقیقی دارد؟

- (۱) صفر (۲) فقط یک ریشه مثبت (۳) فقط یک ریشه منفی (۴) ۲

۶۰. اگر $x = \sqrt{5} - \sqrt{3}$ یک ریشه معادله $x^4 + bx^2 + c = 0$ باشد، حاصل $b+c$ کدام است؟

- (۱) -۸ (۲) -۱۰ (۳) -۱۲ (۴) -۱۴

(سنجش-۱۹)

۶۱. تعداد جواب‌های معادله $\sqrt{x^2-4x+3} + \sqrt{x^3-x^2+4x} = 0$ کدام است؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

(سراسری-۹۴)

۶۲. حاصل ضرب ریشه‌های حقیقی معادله $x^2+4x+3 = \sqrt{x^2+4x+5}$ کدام است؟

- (۱) -۲ (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۴

(سنجش-۹۵)

۶۳. تعداد ریشه‌های حقیقی معادله $(x^2 + \sqrt{x} + 1)^2 + x^2 + \sqrt{x} - 1 = 0$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴) ریشه ندارد.

پاسخ نامه

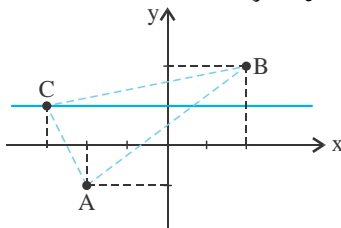

هندسه تحلیلی

فصل اول: هندسه تحلیلی و جبر

قرار دارند. نقطه C را روی خط $y=1$ در نظر گرفته و از نقاط A و B خطی به آن وصل می‌کنیم. نقاط A و B را نیز به یکدیگر

وصل می‌کنیم، مثلث ABC به وجود می‌آید. همان‌طور که می‌دانیم بنا بر قاعده کلی مثلث جمع دو ضلع کوچک‌تر از ضلع بزرگ‌تر بیش‌تر است. اگر AB کوچک‌تر از AC یا CB باشد که به‌طور واضح $AB < AC + CB$ اگر $AB > AC$ و $AB > CB$ باشد باز هم بنا بر قاعده کلی در مثلث داریم $AB < AC + CB$. بنابراین کمترین مقدار $AC + CB$ زمانی است که ABC تشکیل مثلث نداده یعنی C تقاطع خط گذرنده از نقاط A، B و خط $y=1$ باشد که در این صورت $AC + CB = AB$ می‌شود. بنابراین تقاطع دو خط مذکور را پیدا کرده، مختصات نقطه C مورد نظر ما همان است.

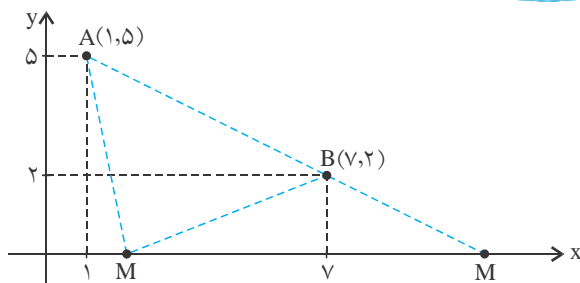
$$AB \text{ معادله } y - y_B = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A}(x - x_B)$$

$$\Rightarrow y - 2 = \frac{2 - (-1)}{2 - (-2)}(x - 2) \Rightarrow y = \frac{3}{4}x + \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} y = \frac{3}{4}x + \frac{1}{2} \\ y = 1 \end{cases} \Rightarrow \frac{3}{4}x + \frac{1}{2} = 1 \Rightarrow \frac{3}{4}x = \frac{1}{2} \Rightarrow x = \frac{2}{3}$$

بنابراین $C(m, 1)$ مورد نظر $C(\frac{2}{3}, 1)$ به دست آمد. پس $m = \frac{2}{3}$.

۵. **گزینه ۲**

۱. **گزینه ۲** می‌دانیم قرینه نقطه (x, y) نسبت به نقطه (a, b) ،

نقطه $(2a - x, 2b - y)$ است. قرینه یک خط نسبت به یک نقطه یعنی قرینه تمام نقاط روی خط نسبت به آن نقطه. بنابراین نقطه $A(x, y)$ را روی خط $x - 2y = 4$ در نظر می‌گیریم. اگر مختصات قرینه نقطه A نسبت به نقطه $(2, m)$ را $A'(x', y')$ در نظر بگیریم داریم:

$$\begin{cases} x' = 4 - x \Rightarrow x = 4 - x' \\ y' = 2m - y \Rightarrow y = 2m - y' \end{cases}$$

حال در معادله خط به جای x ، $4 - x'$ و به جای y ، $2m - y'$ می‌گذاریم تا معادله خط قرینه به دست آید:

$$x - 2y = 4 \Rightarrow (4 - x') - 2(2m - y') = 4 \Rightarrow 4 - x' - 4m + 2y' = 4 \Rightarrow -x' - 4m + 2y' = 0 \Rightarrow x' - 2y' + 4m = 0$$

حال که معادله خط قرینه $x - 2y + 6 = 0$ است؛ بنابراین:

$$4m = 6 \Rightarrow m = \frac{3}{2}$$

۲. **گزینه ۲** شیب خطی که از دو نقطه $(1, -2)$ و $(2, 3)$

می‌گذرد را به دست آورده و برابر با شیب خطی که از $(4, m)$ و $(2, 3)$ می‌گذرد قرار می‌دهیم.

$$\frac{3 - (-2)}{2 - 1} = \frac{m - 3}{4 - 2} \Rightarrow \frac{m - 3}{2} = 5 \Rightarrow m = 13$$

۳. **گزینه ۲** ابتدا نقطه تقاطع دو خط که معادله معلوم دارند را

پیدا می‌کنیم. سپس این نقطه را در معادله خط دیگر صدق می‌دهیم:

$$\begin{cases} x + y = 0 \\ 3x - 2y = -5 \end{cases} \Rightarrow 2x + 3x = -5 \Rightarrow x = -1 \Rightarrow y = 1$$

مختصات نقطه تقاطع $(-1, 1)$ است. خط $ax + 4y - 1 = 0$ نیز از این نقطه می‌گذرد، بنابراین:

$$-a + 4 - 1 = 0 \Rightarrow a = 3$$

۴. **گزینه ۳** نقطه $C(m, 1)$ عرض ثابت ۱ دارد؛ بنابراین C

روی خط $y = 1$ واقع شده است. با رسم $A(-2, -1)$ و $B(2, 2)$ و خط $y = 1$ متوجه می‌شویم که A و B در دو طرف خط $y = 1$

